

DÉLMAGYARORSZÁG

79. évfolyam, 211. szám
1989. szeptember 7., csütörtök

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEGEDI LAPJA

Havi előfizetési díj: 101 forint
Ara: 4,30 forint

Külföldi tőke nélkül nem lesz valódi szerkezetváltás (1.)

Néhány napja Kalocsán rendeztek feladategyeztető tárgyalást a Kereskedelmi Minisztérium és Bács-Kiskun megye tanácsának vezetői. A tárgyalások után Beck Tamás kereskedelmi miniszter sajtótájékoztatót tartott, amelyen írásbeli információkkal ellátva a megjelent újságírókat, kérdésekre is válaszolt. Amit a tudomásunkra hozott, az az egész magyar gazdaságra vonatkozik.

Az adósság tovább növekszik

Ahhoz, hogy a magyar gazdaság működőképes maradjon, a mai gazdasági szerkezet mellett évi 5,5 milliárd dolláros tőkes importra van szükség. Az adósságszolgálat összege — a visszafizetendő kölcsöntőke és kamatai — évi 3 milliárd dollárt tesz ki. Konvertibilis devizából álló kiadásunk tehát évente 8,5 milliárd dollár, miközben a magyar gazdaság csak körülbelül 6 milliárd dollár nagyságú exportra képes. Ez a szám akkor mond valamit, ha összehasonlítjuk más országokéval. Az öt-millió lakosú Finnország évente 20 milliárd dollár értékben exportál, Ausztria 7,5 millió lakóval 25 milliárdot, Hollandia 13,5 millió lakosságával pedig több mint 100 milliárdot. Mivel kevesebb a konvertibilis bevételünk, mint a kiadá-

Beck Tamás a gazdasági válságról

sunk, ezért évente továbbra is 2-2,5 milliárd dollárnyi hitelt kell felvennünk, ami miatt az adósságállományunk jelenleg is tovább növekszik.

Ezen a helyzeten csak úgy lehetne javítani, ha növelnénk a tőkes exportot. Ezt elő lehetne segíteni a tőkes exporthoz nélkülözhetetlen importra kivetett vámok csökkentésével, kedvezményes, exportsegítő hitelekkel. Célszerű volna az is, hogy a devizabevételek egy részét devizában az exportórnál hagyják — ezzel a lehetőséggel még a különben meglehetősen merev szovjet gazdaságban is élhetnek a vállalatok.

Sokan és sokat beszélnek arról, hogy gazdasági szerkezetváltásra van szükség. Arról azonban — főleg a lakosságnak — kevés az információja, hogy ezt hogyan képzeli el. Van egy látszat ugyan könnyebb, az elmaradást azonban hosszú távra konzerváló út: afféle uraktól levett iparágakat meghonosítani. Olyanokat, amelyek kivonulnak, vagy kiszorulnak a nyugat-európai országokból az ottani csúcstechnológiára való átállás miatt. Beck Tamás a

cementipart hozta fel példának, amely környezetszennyező volta miatt nem kívánatos Nyugat-Európában, szívesen idejönne tehát hozzánk. Csak hogy érdekünk lehet-e, hogy ilyen, amúgy is másodvonalba tartozó ágazatok hosszú távra nálunk rontsák a levegőt, a népesség egészségével fizessük meg pénzügyi eladósodásunkat?

A valódi gazdasági szerkezetváltáshoz, a csúcstechnológiához tartozó iparágak meghonosításához viszont saját erőnk nem elég. Külföldi tőkére van szükség. A példák azt mutatják, hogy a hagyományoktól teljesen függetlenül, azok az országok tudtak nagyot lépni a gazdasági fejlődésben, amelyek elég tőkéhez jutottak, és szinte a semmiből tudták megteremteni a legmodernebb iparágakat. Erdemes összehasonlítani a KGST-tagországok útját néhány távol-keleti országgal. 1973-ban a fejlett tőkes országok gépiportjának 22,7 százaléka származott a KGST-tagországozból, 1986-ban már csak 5,5 százalék.

1986-ban egyedül Malaysia nagyobb értékben szállított gépeket a fejlett országokba, mint az összes KGST-tagország, Hongkong kétszer annyit, Tajvan pedig három és félszer annyit szállított. A magyar tőkes export összetétele, feldolgozottsági foka, minősége ma már rosszabb, mint számos

(Folytatás a 2. oldalon.)

Radikális döntések a megyei elnökségi ülésen

Pártatlan lett a népfront

Az elnök szót a Szegeden zajlott időközi képviselőválasztásról több okból. Egyrészt, mert a városi népfront elég felemás szerepet játszott az eseményekben, másrészt, mert ha lehetőség nyílik rá, a mozgalom nem kíván lemondani jelöltállítás jogáról. Ha úgy adódik, pártokon kívüli független jelöltek is támogatni kívánják, de nem elképzelhető, hogy a népfront részéről egy jövőbeni választási koalíció sem. A közelmúlt a közeljövő eseményeihez tartozik az október 14–15-én tartandó népfrontkongresszus. Ezzel kapcsolatban az előkészületek új törekvéseire hívta föl a figyelmet az elnök. Föltett szándék, hogy az országos vezetőség ezután nem lesz kádertemető, annál inkább kívánatos, hogy tagjai a közakarat megbízásából töltsék be tisztségeiket. Eppen ezért a központi jelölőbizottság várja a megyei, területi javaslatokat. Az elnök beszámolóinak még egy sarkalatos témája volt: a bevásárló turizmus. Szeged — mint a társadalmi változások mindenkor érzékeny „műszere” — valószínűleg szenved a boltoktól előzőnlő, kifosztó vendégek hadától. A város lakossága sokszor üres polcokat talál az üzletekben. Tűréshatára ért a polgárok idegrendszere. Ezt a közérzetromboló jelenséget nem hagyhatja józ nélkül a népfront megyei vezetése.

Ósz Károly megyei titkár egyebek mellett ügyviteli kérdésekről tájékoztatta a

A népfrontot ért bírálatok egy részének jogosságát el kell ismerni. De most egy, személyi összetételében és elveiben is megújult vezetés látott munkához, amely egyik legfontosabb céljával — a mozgalom értékeinek megőrzése mellett — azt tűzte ki, hogy az MSZMP-től való függőségének még a látszatát is megszünteti. Ez a gondolat volt az első a sok közül, amit hangsúlyozott Ábrahám László ügyvéd, megyei népfrontelnök a testület tegnapi, szerdai ülésén. Mint mondta, a kívülállók joggal hitték, Csongrádban „csak” deklarálja a mozgalom az MSZMP-től való függetlenségét, mert például a Társadalmi Szervek elnevezésű szegedi pártalapszervezetnek, a TIT, a Vöröskereszt mellett a népfrontosok is tagjai voltak. A megújuló mozgalom hitelét mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy az említett munkahelyi pártalapszervezet 1989. szeptember 5-i határidővel megszűnt. A volt tagoknak természetesen meghagyva a politizálás jogát, vagyis e főszozlás nem sérti az érintettek állampolgári jogát. Tudniillik, a pártállás, -szimpátia személyes elkötelezettség dolga.

résztvevőket. Kitént, üdítő színfoltja munkájuknak, hogy nem ragaszkodnak a ban levő és a munkahelyeken működő MSZMP és minden más párt haladéktalanul vonuljon ki onnan, minthogy a pártok ottani tevékenységével nem ért egyet.

A szokatlanul lendületes ülésen az elnökség tagjai hozzászólásaikból közzétett, új szellemiséget képviselő gondolkodásmód és határozott szándék képviselője látszott. Szinte valamennyien szót kértek, s szavazás után a következő határozatokat hozták:

1. A megyei elnökség csatlakozva az október 23-ai bizottságot megalakító Bajcsy-Zsilinszky Endre Baráti Társaság és a vele együtt kezdeményező többi független politikai pártok fórumához és szervezetek javaslatához, indítványozza az Országgyűlésnek: október 23-ai legyen piros betűs nemzeti ünnep az 1956-os forradalom és szabadságharc évfordulójaként.

2. Indítványozza a Csongrád megyei tanácsnak és a minisztériumi felelősöknek, hogy a megyében, különösen Szegeden eluralkodott tarthatatlan állapotokat eredményező, a lakossági ellátást különösen hátrányosan érintő turizmust szüntessék meg akként, hogy az intézkedések ne sértsék az államközi szerződéseket.

3. A megyei népfrontelnökség csatlakozik ahhoz a felhíváshoz, amely a második világháború befejezésének 50. évfordulójára (1995-re) a magyar nemzetnek azt az óhaját fejezi ki, amely a nagyhatalmak általános katonai leszerelését, a szovjet csapatok hazánkban való kivonását kéri.

M. E.

4. Indítványozza a megyei elnökség, hogy a hazánkban levő és a munkahelyeken működő MSZMP és minden más párt haladéktalanul vonuljon ki onnan, minthogy a pártok ottani tevékenységével nem ért egyet.

5. A megyei elnökség szerint a lakosságnak sem a termelőmunkában való részvételhez sem a békés, nyugodt magánéletéhez nincsen szüksége a munkásországra. Ezért indítványozza a fegyveres testület haladéktalan önfelszámolását a Munkásországi Országos Parancsnokságának.

6. A megyei népfrontelnökség a második világháború magyarországi hadműveleteinek közelgő 50. évfordulóira a nemzeti lelkiismeret jegyében kíván megemlékezni: a háborúban elesett magyar katonák emléke előtt, minden településen, ünnepség keretében tiszteleg. A magyarság képviselőit hasonlóan emlékeztessen meg külföldön is a háborús mementók előtt, vagy azok hiányában a főbb, jelentős áldozatokat követelő hadműveleti színtereken. (Például a Don-kanyarban).

A vitában többen kifogásolták Huszár Istvánnak, a népfront jelenlegi főtitkárának parlamenti szereplését. A testület tudomásul vette Nagy Tibor kanonoknak a megyei elnökségből való fölmentését, aki egészségi állapota miatt nem tudja vállalni megbízatását.

M. E.

Az emberi jogokról

Horn Gyula külügyminiszter szerdán hivatalában foglalatásának utolsó napján látogatott a magyar kül- ENSZ főtitkárának a magyar kül- ügyek irányítójával. A megbeszélésen áttekin- tették Magyarország és a genfi irodájának főigazgatóját. A svéd diplomata, aki egyben az ENSZ emberi jogi központjának vezetői tisz- tésének lehetőségeit.

Tapsolókórusok

Szeptember 16-án újra időközi választások lesznek, ezúttal Zala- ban, ahol az egykori megyei első titkárnak, Varga Gyulának a képviselői mandátumról történő lemondása után beköszönni látszik a demokrácia — közép-keleti módra. A jelölőgyűléseken ugyanis — okulva az eddigi időközi tapasztalatokból — szervezett vendégcsoporthoz tapsolókórusai támogatták a nekik hivatalból tetsző fél gondolatait, minnek következtében az összesereglett helybéliek zöme kiszorult a termékből. Ez a zöm áldogált egy kicsit, bele-belefűlt a forró helyiség zajaiba, aztán hazament.

Lenin klasszikus szavait átszál- sítva: a lábával jelölt a zöm. A politikai harc mindazonáltal tovább folyik. Az MDF jelöltjét taktikai szövetségbe forrva támogatja a Fidesz és az SZDSZ, az MSZMP-jelölt a HNF támogatását élvez, és sajátos módon, a szociáldemokratapárt jelöltje — az MDF megfigyelőinek véleménye szerint — kommunista támogatást kap.

Zala megye messze van, s aki onnan jön — a régi sztereotípiák alapján — azt mond, amit akar. Zala — ezzel együtt — ebben az ősi területeitől megfosztott hazában honol, ahol ugyanazok a törvénytelenségek a törvények a hegyvidéken, a lankákon és a nagy magyar pusztán. Elhárít mindenféle furcsaságot. Elhiszünk már, különösen akkor, ha azt oly hiteles személyiségtől halljuk, mint Csengey Dénes, a keszthelyi író.

A kitűnő szerző beszámolóját a

Magyar Demokrata Fórum országos elnökségének sajtótájékoztatóján hallhatta a nemzetközi tudósítónak. Mellém például a TASZSZ 36 napja hazánkban tartózkodó munkatársai telepedett, aki kirgiz keménységgel vallotta meg, hogy semmit sem ért a magyar politikai életből. Kérdése alapján viszont arra következtettem, hogy nem csupán a magyar nyelvet, de gondjainkat is jól ismeri, csak hát képtelen még föltárni a különböző erők viszonyrendszerét.

Megnyugtattam, én sem tudok sokkal többet önál, legföljebb hosszabb ideje állomásokon ebben az országban.

Ez a fajta ironia, persze, másfelé terelte volna a figyelmünket, holott a sajtótájékoztatóon néhány, igazán izgalmas kérdés is elhangzott. A BBC tudósítójának például egy határozott dátum hiányzott: Mikor kellene megtartani az MDF szerint a parlamenti választásokat? A kérdés azért volt különösen érvényes, mert a nemzeti keretkaszál — más szóval, a politikai háromszög — tárgyalópartnerei között az MDF csupán egy a kilenc ellenzékij között, s mivel csak közösen és egységesen elfogadott ellenzéki álláspontot bocsátanak vitára, a „kilencek egyike” sem ismerjük a különvéleményét. Nos, az MDF határozott válasza: a kerekasztal-tárgyalások befejezése után három hónappal kell megrendezni a választásokat.

S ha már a kerekasztalnál ülünk:

lássuk közelről és jól, hogy az ellenzék miért követeli azt, vonuljanak ki a pártok, azaz, menjen ki az MSZMP a munkahelyekről. Az indoklás: 1. A társadalom nem érzékeli a változásokat, ha a munkahelyeken ott a párt és a közösből fizetett párttitkár; 2. A vállalatok sebbjeit megkivánó külföld csaknem minden esetben azzal kezdi tárgyalásait, hogy akkor köt kapcsolatot, ha a gyárban nem folyik politizálás; 3. A munkahelyen belül folyó mozgalmi tevékenység, úgymond, betonba ágyazza az esélyek egyenlőtlenségét.

A főtebb idézett írótl hallhatunk egy ránk, vidékiekre vonatkozó megállapítást. Azt mondta: mindenki számára nyilvánvaló, hogy a sztálinista pártállamot föl kell számolni. De azt nem tudja senki, hogyan lehetne az urambátyamos vidéket, a feudális oligarchiától szenvedő nagyobbik Magyarországot, a politikai uradalmakat demokratizálni.

A gondolat, a deklaráció számomra azért fontos, mert idén tavasszal, nem sokkal a csodálatos fővárosi március 15. után azt hallottam Csengeytől, hogy egy nép kilépett a koporsóból, és föltámadt. Egy magánbeszélgetés puha burkában váltottunk erről szót. Én azt vallottam, az a fantasztikus százötvenezer, aki nem taposott rá a virágágyásra, csak az első százötvenezer. A vidék ugyanis moccsatlan.

Nem hinném, hogy személyes győzködés alapján módosított nézetén az író. Sokkal inkább azért, mert látja és ismeri a tényeket.

Van tehát esélye a megmaradásra.

Dlusztus Imre